

KAZAKİSTAN ÜLKE RAPORU

Mayıs 2023

İçindekiler

KAZAKİSTAN ÜLKE RAPORU	1
1. Temel Ekonomik Göstergeler	3
2. Kazakistan Dış Ticareti	5
3. Kazakistan'ın Sektörlere Göre İhracatı	6
4. Kazakistan'ın Sektörlere Göre İthalatı	6
5. Türkiye'nin Kazakistan'a İhracatı	7
6. Ülke Demir Sektörü İthalatında En Fazla Payı Olan 5 Ülke	7
7. Türkiye'nin Kazakistan'a Sektör İhracatları	8
8. Oaib'den Kazakistan'a Yapılan İhracatlar	10
9. Vergi Oranları	11

1. Temel Ekonomik Göstergeler

Resmî Adı	Kazakistan Cumhuriyeti
Yönetim Biçimi	Başkanlık Tipi Cumhuriyet
Resmî Dili	Kazakça
Başkent	Astana
Yüzölçümü	2 724 900 km ²
Nüfus	19 milyon
Dini Yapı	Müslüman %70,2, Ortodoks %26,2
Büyük Kentler	Astana, Almatı, Shimkent
Devlet Başkanı	Kasım Jomart Tokayev

Kazakistan, eski Sovyetler Birliği ülkeleri arasında yüzölçümü açısından ikinci en büyük ülke olup 2,724,900 km² yüzölçümüne sahiptir. Bu açıdan dünya genelinde dokuzuncu sıradadır. Kazakistan, Orta Asya'da Çin'in kuzeybatısında ve Ural Nehri'nin batısında yer almaktadır. Türkiye'nin yaklaşık 3,5 katı büyüklüğündedir. Ülkenin sınır komşuları Çin, Kırgızistan, Rusya, Türkmenistan ve Özbekistan'dır. Kazakistan, ayrıca Aral Gölü'ne 1,070 km ve Hazar Denizi'ne 1,894 km'lik bir sınırı da bulunmaktadır.

Kazakistan Cumhuriyeti, Sovyetler Birliği'nden bağımsızlığını 16 Aralık 1991'de kazandıktan sonra 2019 yılı Mart ayına kadar Nur Sultan Nazarbayev başkanlığında yönetildi. Nazarbayev'in istifasının ardından, 9 Haziran 2019'da yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Kasım Jomart Tokayev seçildi ve 12 Haziran 2019'da yemin ederek göreve başladı.

Petrol ve doğal gaz rezervleri yönünden zengin olan Kazakistan, eski Sovyet Cumhuriyetleri arasında önemli bir konuma sahiptir. Petrol rezervleri doğal gaz rezervlerinden daha büyüktür ve Rusya'dan sonra ikinci büyük petrol üreticisidir. Ülkenin ekonomisi büyük ölçüde petrol ihracatı gelirlerine dayanmaktadır.

	2020	2021	2022*	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*
GSYİH (Cari Fiyatlar milyar \$)	171,08	197,11	224,34	243,4	254,35	264,67	275,07	283,37
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar - %)	-2,6	4,1	2,5	4,4	4,5	3,4	2,7	2,7
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar- \$)	9 063	10 306	11 591	12 432	12 851	13 233	13 610	13 882
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	6,8	8	14	11,3	7,5	6	5,5	5,3
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-3,8	-2,9	3	1,8	0,6	-0,3	-1	-1,8
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	4,9	4,9	4,9	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8

Kaynak: IMF

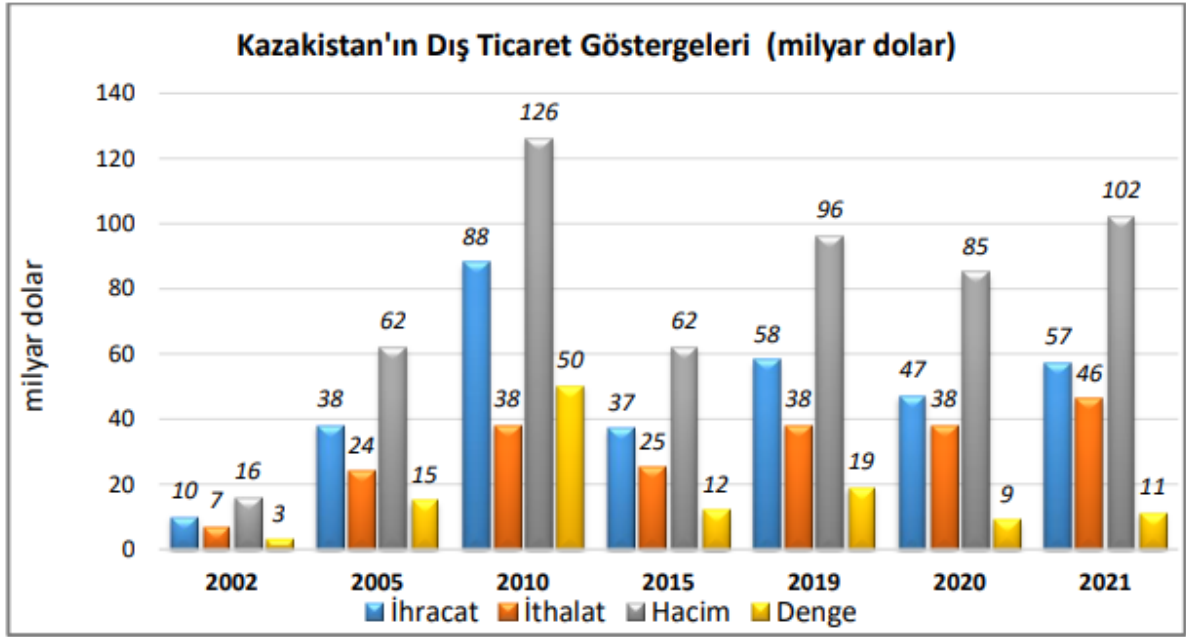
*: Tahmin

Kazakistan ekonomisi, ham petrol, madencilik endüstrisi ve doğalgaz ihracatı temelinde şekillenmektedir. Bu sektörler, GSYİH'nin üçte birinden fazlasını oluşturmaktadır. Ancak, petrol dışı sektörün gelişimi yavaş kalmıştır ve ülke, ekonomik çeşitliliği sağlamak için çeşitli politikalar uygulamaktadır. Bu politikaların arasında, eski Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev'in öncülük ettiği "Nurlu Yol Ekonomi Programı" ile belirlenen uzun vadeli yol haritası çerçevesinde yer altı kaynaklarından bağımsız bir sanayileşme modeli hedeflenmektedir.

Kazakistan'da halihazırda 14 özel ekonomik bölge bulunmakta olup, yabancı yatırımcılara çeşitli vergi muafiyetleri, uygun faizli kredi tahsisleri ve diğer teşvikler sunulmaktadır. Bu özel ekonomik bölgeler, ülkede sanayi üretiminin geliştirilmesi için önemli bir role sahiptir. Petrol sektörü ile ivme kazanan ekonomik büyüme, hizmet sektörü başta olmak üzere diğer sektörlerde de yansımıştır. Ancak, hükümetin temel kısa vadeli politika önceliği, makroekonomik istikrarı sağlamak olup, devlete ait varlıkların özelleştirilmesi de dahil olmak üzere geniş çaplı reform programları da yürütmektedir.

Koronavirüs salgınının ardından Kazakistan ekonomisi 2021 yılında %4 oranında büyümüştür. Ancak, 2022 yılında %2,5 oranında bir büyüme öngörülmektedir. Bölgedeki sıkıntılardan kaynaklanan sabit yatırımlardaki daralma ve ihracat gelirlerindeki düşüş, ekonomik büyümeyi olumsuz etkileyecektir. Rusya ile yakın ekonomik ilişkileri olan Kazakistan ekonomisi, Rusya'nın derin durgunluğundan da etkilenebilir.

2. Kazakistan Dış Ticareti

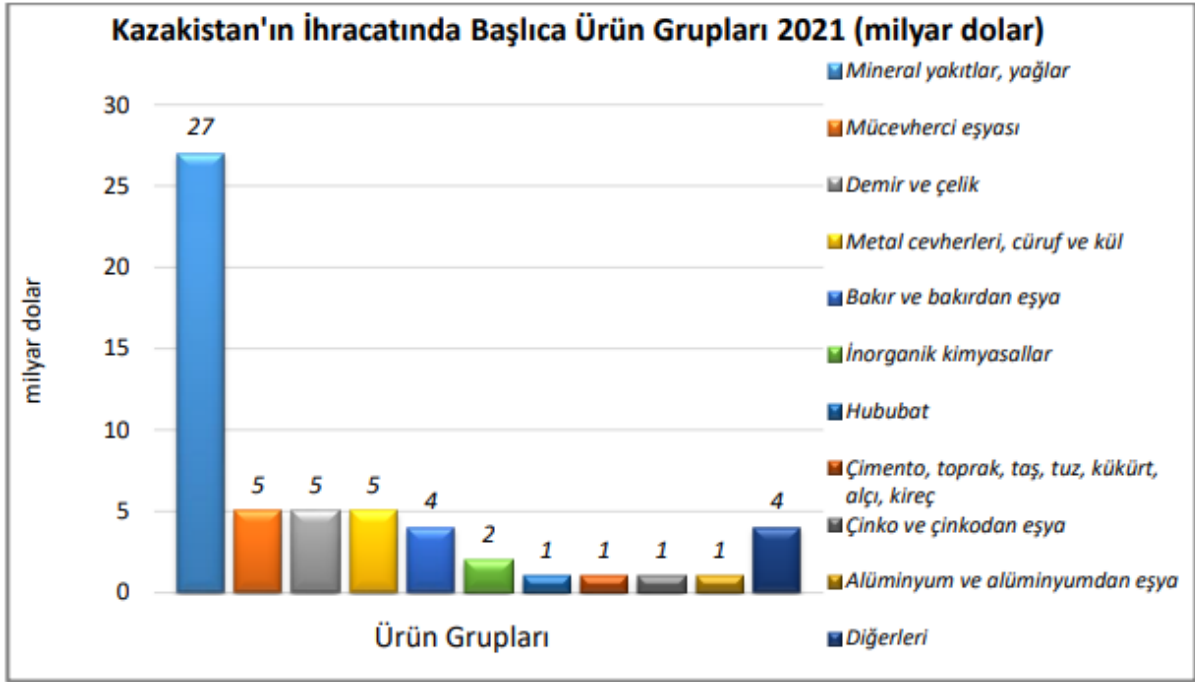

Kaynak: Trademap, Kazakistan Verileri

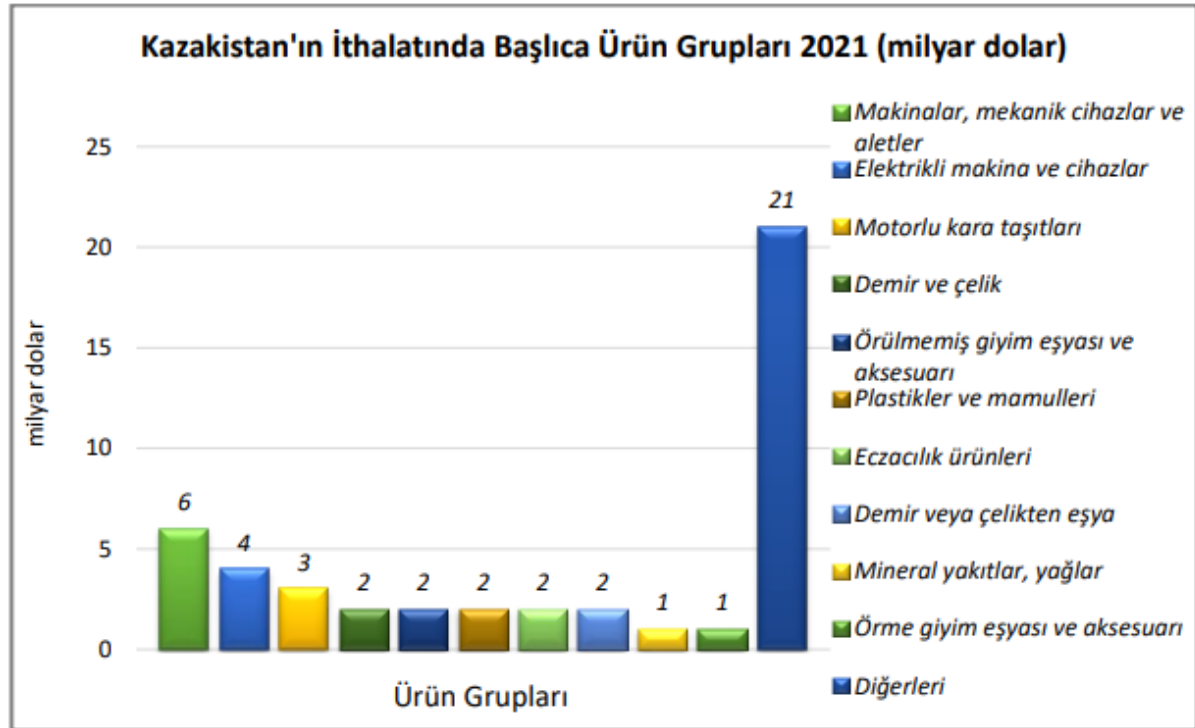
Kazakistan, ham madde ve yarı mamul üretimi konusunda öne çıkan bir ülke olarak bilinmektedir. İhracatının büyük bir kısmını petrol ve petrol ürünleri oluştururken, tüketim malları ihracatı çok sınırlıdır. Ülke, 2021 yılında dünya genelinde %0,3 pay ile 49. sırada yer alan 57 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirmiştir. İhracatın gerçekleştiği başlıca ülkeler arasında Çin, Rusya, Almanya, İngiltere ve Özbekistan bulunurken, Türkiye ise %2,8 pay ile 13. sıradadır.

Ülkenin ihracatında, ham petrol, altın, bakır alaşımları, ferro alyajlar ve bakır cevherleri ve konsantreleri öne çıkmaktadır. Kazakistan, 2021 yılında dünya genelinde %0,2 pay ile 58. sırada yer alan 46 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. İthalatın yapıldığı başlıca ülkeler arasında Rusya, Çin, Almanya, Türkiye ve Özbekistan yer alırken, Türkiye %2,8 pay ile 4. sıradadır. Ülkenin ithalatında otomobiller, ilaçlar, telefon cihazları, otomatik bilgi işlem makineleri ve ayakkabılar öne çıkmaktadır.

3. Kazakistan'ın Sektörlere Göre İhracatı

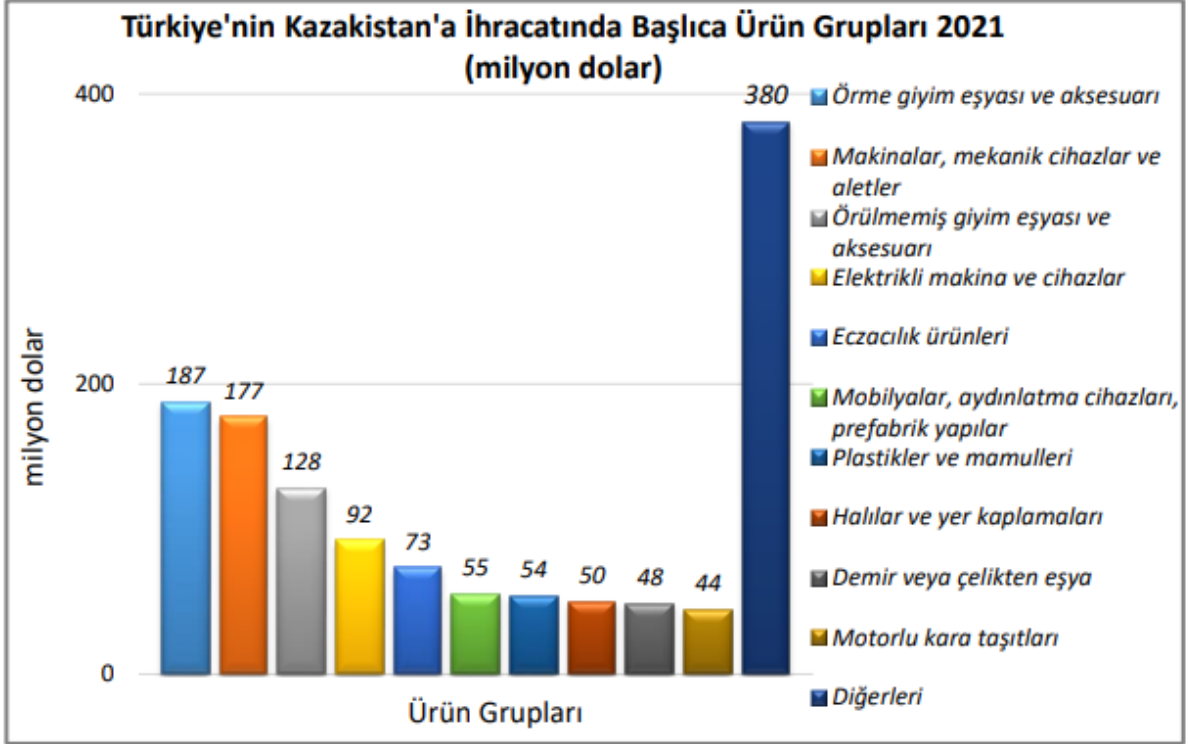

4. Kazakistan'ın Sektörlere Göre İthalatı

Kaynak: Trademap, Kazakistan Verileri

5. Türkiye'nin Kazakistan'a İhracatı

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

2021 yılında ülkeye ihracatımız yaklaşık 1,3 milyar dolar olmuştur. İhracat bir önceki yıla göre %31 oranında artmıştır. Ülkenin toplam ihracatımızdaki payı %0,6'dır. Kazakistan'a 2021 yılında ihraç ettiğimiz başlıca ürünler; ilaçlar, hazır giyim ürünleri ve makinalardır.

6. Ülke Demir Sektörü İthalatında En Fazla Payı Olan 5 Ülke

Birim: 1000\$

İhracatçılar	2017 İthalat Bedeli	2018 İthalat Bedeli	2019 İthalat Bedeli	2020 İthalat Bedeli	2021 İthalat Bedeli
Dünya	3040847	3661331	4159462	3680736	3843792
Rusya	1605007	1876668	2188758	1841891	2765424
Çin	565278	517624	622161	516617	450523
Özbekistan	9254	24841	48229	26034	73490
Türkiye	80182	58358	82830	63031	73143
İtalya	140329	189994	214932	160573	61571

7. Türkiye'nin Kazakistan'a Sektör İhracatları

GRUPAD	2021 YILLIK KG	2021 YILLIK USD	2022 YILLIK KG	2022 YILLIK USD
DİĞER METALLER VE EŞYA	4.380.004	17.073.055	3.908.636	18.538.726
İNŞAAT AKSAMI	7.448.436	15.544.130	3.563.867	8.033.017
VİDALAR. CİVATALAR. SOMUNLAR	2.576.191	4.924.140	3.042.302	6.997.137
ALÜMİNYUM VE ALÜMİNYUMDAN EŞYA	1.614.976	8.302.614	1.190.748	6.877.194
DİĞER DEMİR ÇELİKTE EŞYA	2.057.051	3.838.231	2.711.820	6.299.644
DİĞER EŞYA(ÖĞÜTÜCÜ BİLYALAR.KAFESLER. TEL SEPET.KUTU.MERDİVEN.BOBİN VB)	2.414.632	7.871.748	1.475.302	4.740.223
SOFRA VE MUTFAK EŞYASI	828.508	2.906.444	793.857	2.995.190
DEMİR VE ÇELİK	1.864.723	3.376.776	1.400.814	2.898.268
DEPO.SARNIÇ.VARİL.FIÇI.KÜV.VB.	871.503	2.754.908	579.714	2.106.002
SOBALAR.MUTFAK SOBA VE OCAKLARI.BARBEKÜ. MANGAL.GAZ OCAKLARI VE AKSAMLARI	572.191	2.167.823	480.995	2.101.676
BORULAR	823.187	1.936.054	783.680	1.478.180
PASLANMAZ ÇELİK ÜRÜNLERİ	597.972	1.487.915	496.198	1.377.088
TELLER	569.117	631.667	545.882	748.229
BAKIR VE BAKIRDAN EŞYA	47.875	482.428	50.546	569.709
SIKIŞTIRILMIŞ.SIVI GAZLAR İÇİN KAPLAR	37.412	154.313	104.845	492.763
BORU BAĞLANTI PARÇALARI	145.324	755.578	99.973	488.476
DEMİR ÇELİKTE DİĞER DÖKME EŞYA(DÜZ KAPAKLAR.VALF KUTULARI.ÖĞÜTÜCÜ BİLYALAR)	146.519	647.027	96.620	391.156
PROFİLLER	237.264	532.288	200.465	349.890
SAĞLIĞI KORUYUCU EŞYA(PASLANMAZ ÇELİKTE LAVABO.EVİYE VE KÜVETLER)	67.343	444.577	53.592	284.294
KAPLANMIŞ ÜRÜNLER	352.387	511.204	52.816	168.441
YASSI ÜRÜNLER	20.329	58.334	27.707	93.936
UZUN ÜRÜNLER	64.910	105.276	44.765	71.583
YARI MAMULLER	3.173	9.497	23.691	69.774
PREFABRİK YAPILAR	402.987	474.280	15.690	37.743
FİLMAŞİN	0	0	3.592	9.156
ÇUBUKLAR	182	538	2.352	4.960
SICAK HADDE MAMULLERİ	0	0	2.214	3.128
KAPLANMAMIŞ ÜRÜNLER	14.583	25.084	985	1.980
HURDA. GRANÜL. TOZLAR	0	0	140	88
YARI MAMULLER	824	4.747	8	15
PİK DEMİR VE AYNALI DEMİR	0	0	0	0
SOĞUK HADDE MAMULLERİ	3.982	10.227	0	0

Kaynak: OAİB verileri

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi en yüksek ihracat değeri, 2021 yılında "Diğer Metaller ve Eşya" grubu için 17.073.055 bin dolar olmuştur, ancak 2022 yılında bu rakam 18.538.726 bin dolara

yükselmiştir. İkinci en yüksek ihracat değeri, 2021 yılında "İnşaat Aksamı" grubu için 15.544.130 bin dolar olarak kaydedilmiştir, ancak 2022 yılında bu rakam 8.033.017 bin dolara düşmüştür.

Ayrıca, 2022 yılında "Vidalar, Civatalar, Somunlar" grubunun ihracat değerinde bir artış meydana gelmiştir. Bu grup için kilogram bazında ihracat miktarı 3.042.302'den 6.997.137'ye yükselirken, ihracat değeri de 4.924.140'tan 6.997.137'ye yükselmiştir.

Öte yandan, "Borular" ve "Pik Demir ve Aynalı Demir" gibi bazı ürün gruplarındaki ihracat değerleri çok düşük seviyelerdedir, hatta 2022 yılında sıfıra yakındır.

Son olarak, 2022 yılında "Prefabrik Yapılar" grubunun ihracat değeri büyük ölçüde düşmüştür ve sadece 37.743 bin dolar olmuştur, bu da 2021 yılındaki 474.280 bin dolarlık ihracat değerine kıyasla oldukça düşüktür.

8. Oaib'den Kazakistan'a Yapılan İhracatlar

GTİP	2021 YILLIK KG	2021 YILLIK USD	2022 YILLIK KG	2022 YILLIK USD
İNŞAAT AKSAMAMI	1.416.182	2.582.412	1.636.756	3.196.022
DİĞER METALLER VE EŞYA	295.415	1.388.575	244.900	2.032.350
ALÜMİNYUM VE ALÜMİNYUMDAN EŞYA	136.151	686.531	261.388	1.935.019
DİĞER EŞYA(ÖĞÜTÜCÜ BİLYALAR.KAFESLER. TEL SEPET.KUTU.MERDİVEN.BOBİN VB)	549.719	2.554.150	239.899	1.097.964
SOFRA VE MUTFAK EŞYASI	254.212	648.443	155.695	435.566
DEPO.SARNIÇ.VARİL.FIÇI.KÜV.VB.	249.948	665.317	86.842	354.518
DİĞER DEMİR ÇELİKTEN EŞYA	80.151	290.922	58.043	311.811
VİDALAR. CİVATALAR. SOMUNLAR	137.475	291.986	23.764	241.727
BORU BAĞLANTI PARÇALARI	18.663	139.039	31.446	182.913
BAKIR VE BAKIRDAN EŞYA	15.730	124.834	13.237	158.545
BORULAR	154.222	219.555	47.408	157.062
DEMİR VE ÇELİK	62.478	70.440	82.964	140.308
SIKIŞTIRILMIŞ.SIVI GAZLAR İÇİN KAPLAR	14.068	77.690	29.368	95.516
PROFİLLER	23.900	20.316	54.694	87.806
DEMİR ÇELİKTEN DİĞER DÖKME EŞYA(DÜZ KAPAKLAR.VALF KUTULARI.ÖĞÜTÜCÜ BİLYALAR)	33.891	184.140	18.681	70.255
SAĞLIĞI KORUYUCU EŞYA(PASLANMAZ ÇELİKTEN LAVABO.EVİYE VE KÜVETLER)	4.301	45.150	10.245	35.734
TELLER	0	0	22.025	24.236
KAPLANMIŞ ÜRÜNLER	19.261	17.697	1.741	12.288
YASSI ÜRÜNLER	0	124	2.890	11.135
SOBALAR.MUTFAK SOBA VE OCAKLARI.BARBKÜ. MANGAL.GAZ OCAKLARI VE AKSAMLARI	37.787	212.035	332	4.237
UZUN ÜRÜNLER	11.545	16.235	1.000	1.700
PASLANMAZ ÇELİK ÜRÜNLERİ	6	85	413	1.613
ÇUBUKLAR	182	538	200	1.482
SICAK HADDE MAMULLERİ	0	0	1	47
PİK DEMİR VE AYNALI DEMİR	0	0	0	0
KAPLANMAMIŞ ÜRÜNLER	7.585	15.445	0	0
PREFABRİK YAPILAR	42.327	84.634	0	0
Toplam	3.565.198	10.336.294	3.023.933	10.589.857

Tabloya baktığımızda, Ankara Demir ve Demir Dışı Metaller İhracatçıları Birliği üyelerinin 2021 yılında Kazakistan'a toplamda 3565 tonluk mal satarak 10,3 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirdiği görülüyor. 2022 yılı verileri incelendiğinde ise ihracat yaklaşık olarak %2,5 artarak 10,5 milyon dolara yükselmiştir satılan mal değerinde bu artış gözlenirken satılan mal miktarı görece azalmıştır. Bu değişim, Ankara Demir ve Demir Dışı Metaller İhracatçıları Birliği üyelerinin Kazakistan pazarındaki ihracat potansiyelini artırdığını ve ihracat rakamlarının artabileceğini göstermektedir.

9. Vergi Oranları

Aşağıdaki tabloda Birliğimizin iştiğal alanına giren bazı GTİP'lere ait gümrük vergisi oranları paylaşılmıştır.

GTİP	Ürün Adı	Gümrük Vergisi %	Gümrük anlaşması
72	Demir ve Çelik	~ 2,9	
73	Demir veya Çelikten Eşyalar	~ 7,27	Var
74	Bakır ve Bakırdan Eşyalar	~ 2,95	
75	Nikel ve Nikelden Eşya	~ 4,23	
76	Alüminyum ve Alüminyumdan Eşya	~ 4,13	
78	Kurşun ve Kurşundan Eşya	~ 3,13	
79	Çinko ve Çinkodan Eşya	~ 3,49	
81	Diğer Metaller	~ 7,27	
82	El aletleri	~ 6,11	
83	Diğer Metalden Eşyalar	~ 6,47	